

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2009
V. volební období

901

Vládní návrh

na vydání

zákona

kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2009,

kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění zákona č. 93/2004 Sb., zákona č. 163/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 216/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 223/2009 a zákona č. 227/2009 Sb. se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 se na konci písmene e) čárka nahrazuje tečkou a písmeno f) se zrušuje.
2. V § 10 odst. 3 větě třetí se slova „2 roky“ nahrazují slovy „5 let“.
3. V § 10 odst. 3 se věta čtvrtá nahrazuje větou „Platnost může být na žádost oznamovatele prodloužena o 5 let, a to i opakovaně, pokud oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru.“.
4. V § 23 se za odstavec 9 vkládá nový odstavec 10, který včetně poznámky pod čarou č. 11a zní:

„(10) Občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost, jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, veřejného zdraví nebo kulturních památek, nebo obec dotčená záměrem, pokud podaly ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k dokumentaci nebo posudku, se mohou žalobou z důvodu porušení tohoto zákona domáhat zrušení navazujícího rozhodnutí vydaného v řízení podle zvláštních právních předpisů^{1a)}, postupem podle soudního řádu správního^{11a)}. Odkladný účinek žaloby je vyloučen.

---

^{11a)} § 65 až 78 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.“.

Dosavadní poznámka pod čarou č. 11a se označuje jako poznámka pod čarou č. 11b.

Dosavadní odstavce 10 až 13 se označují jako odstavce 11 až 14, a to včetně odkazů na poznámky pod čarou.

CELEX: 31985L0337

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Posuzování vlivů na životní prostředí, zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

2. Doba platnosti stanovisek vydaných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

3. Na řízení o vydání rozhodnutí nebo opatření nutných k provedení záměru, zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí dosavadní právní předpisy.

Čl. III

Zmocnění k vyhlášení úplného znění zákona

Předseda vlády se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), jak vyplývá ze zákonů jej měnících.

Čl. VI

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

I. Důvod předložení

Účelem novely zákona o posuzování vlivů na životní prostředí je zajištění plné kompatibility s právem Evropských společenství (ES). K novelizaci se přistupuje z důvodu nekompatibility české právní úpravy s ustanovením čl. 10a směrnice Rady 85/337/EHS o posuzování vlivů určitých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí, v platném znění (tzv. EIA směrnice). V rámci řízení o porušení Smlouvy o založení ES byla ČR odůvodněným stanoviskem zaslaným Evropskou komisí dne 29. června 2007 vyzvána, aby přijala opatření k nápravě a dosáhla tak souladu s EIA směrnicí. Problémem je konkrétně zajištění přístupu k právní ochraně všem subjektům uvedeným v čl. 10a EIA směrnice, které se zúčastnily procesu EIA. Evropská komise uvádí, že okruh účastníků procesu EIA není shodný s okruhem účastníků řízení povolujícího řízení (např. územního řízení). Vzhledem ke konstrukci žalobní legitimace podle soudního řádu správního (zákon č. 150/2002 Sb.) je pak důsledkem stav, kdy ne všechny subjekty spadající pod tzv. dotčenou veřejnost ve smyslu EIA směrnice mají přístup k právní ochraně, tedy možnost podat žalobu proti rozhodnutí o povolení záměru. Česká právní úprava je tak v rozporu s čl. 10a EIA směrnice, a to nejen přímo s textem, ale i se zde uvedeným cílem směrnice (poskytnout dotčené veřejnosti široký přístup k právní ochraně).

Vládní návrh novely zákona č. 100/2001 Sb. ve výše uvedeném smyslu (sněmovní tisk 599) byl však při hlasování v rámci 3. čtení konaného dne 18. února 2009 Poslaneckou sněmovnou zamítnut. V návaznosti na to byla poslanci napříč politickým spektrem předložena obsahově velmi obdobná novela zákona č. 100/2001 Sb. (sněmovní tisk 771), která dosud Poslaneckou sněmovnou projednána nebyla.

Mezitím příslušné kolegium u Evropské komise rozhodlo o podání žaloby proti České republice u Evropského soudního dvora (ESD) pro nekompatibilitu české právní úpravy s čl. 10a EIA směrnice. Z tohoto důvodu je předkládána novela zákona č. 100/2001 Sb., která vychází z obsahu sněmovního tisku 771 (došlo pouze k vypuštění obsahově nesouvisejícího novelizačního bodu přílohy č. 1, v němž se navrhovalo zvýšit limit pro zjišťovací řízení u větrných elektráren, a k úpravě textu na základě zásadních připomínek v připomínkovém řízení), avšak na rozdíl od poslanecké novely se zde navrhuje schválení již v prvním čtení v souladu s § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Důvodem je fakt, že Poslanecká sněmovna se do voleb s největší pravděpodobností sejde již pouze na jediné schůzi v polovině září. Jedině touto formou a co nejrychlejším schválením novely se České republice podaří zamezit soudnímu řízení u ESD.

Dopisem ze dne 29. června 2007 zaslala Evropská komise (EK) České republice tzv. odůvodněné stanovisko, v němž upozornila na nekompatibilitu české právní úpravy s ustanovením čl. 10a EIA. Tento článek zní:

„Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

a) mají dostatečný zájem, nebo v opačném případě

b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako předběžnou podmínku,

měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným ze zákona a mohli tak napadati hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.

Členské státy stanoví, v jaké fázi mohou být rozhodnutí, akty nebo nečinnost napadeny.

To, co představuje dostatečný zájem a porušování práva, určí členské státy v souladu s cílem poskytnout zúčastněné veřejnosti široký přístup k právní ochraně. K tomuto účelu je zájem jakékoli nevládní organizace, která splňuje požadavky uvedené v čl. 1 odst. 2, pokládán pro účely písmena a) tohoto článku za dostatečný. Pro účely písmena b) tohoto článku se předpokládá, že tyto organizace mají práva, která mohou být porušována.

Ustanovení tohoto článku nevylučují možnost předběžného přezkoumání správním orgánem a neovlivní požadavek, aby tam, kde to vyžaduje vnitrostátní právní řád, byly před předáním věci k soudnímu přezkoumání vyčerpány postupy správního přezkoumávání.

Každé takové řízení musí být spravedlivé, nestranné a včasné a nesmí být nepřiměřeně nákladné.

K dalšímu zlepšení účinnosti ustanovení tohoto článku členské státy zajistí, aby byly veřejnosti poskytnuty praktické informace o přístupu k postupům správního a soudního přezkoumání. “.

Stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (tzv. stanovisko EIA) vydávané podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb. není samostatně přezkoumatelné. Jak uvádí Evropská komise, podle české právní úpravy má možnost dosáhnout soudního přezkumu zákonnosti jakýchkoli rozhodnutí nebo nečinnosti učiněných během těch stádií řízení, během kterých je účast veřejnosti podle této směrnice možná, pouze úzký okruh účastníků řízení a nikoli tzv. dotčená veřejnost ve smyslu EIA směrnice. Ne všem subjektům spadajícím pod tzv. dotčenou veřejnost je tak zaručen přístup k právní ochraně, tj. možnost podat žalobu proti rozhodnutí o povolení záměru (územní rozhodnutí, stavební povolení, rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru apod.).

Podle zákona č. 100/2001 Sb. je stanovisko EIA odborným podkladem pro vydání rozhodnutí, popř. opatření podle zvláštních právních předpisů (§ 1 odst. 3 a § 10 odst. 3 zákona). Charakter stanoviska je tedy zcela specifický, neboť se nejedná ani o rozhodnutí, ani o závazné stanovisko ve smyslu platného správního řádu. Navíc proces posuzování vlivů na životní prostředí je zcela samostatným řízením, které není součástí povolovacího procesu (např. územního či stavebního řízení). Rovněž orgány, které zajišťují proces EIA a orgány, které vedou povolovací procesy jsou odlišné.

Ve vztahu k poskytování informací a účasti veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí je zákon č. 100/2001 Sb. plně kompatibilní s požadavky EIA směrnice. Právo vyjádřit se k dokumentům pořizovaným v průběhu procesu posuzování vlivů na životní prostředí má každý, tj. jakákoli fyzická či právnická osoba (blíže viz § 6 odst. 7, § 8 odst. 3, § 9 odst. 8 zákona č. 100/2001 Sb.). V rozporu s EIA směrnicí není skutečnost, že proces posuzování vlivů na životní prostředí není součástí povolovacího řízení, neboť čl. 2 odst. 2 EIA směrnice dává členským státům na výběr, zda posuzování vlivů na životní prostředí zahrnou do existujících povolovacích procesů nebo zda pro dosažení souladu s cíli směrnice zavedou procesy nové.

Vzhledem k tomu, že stanovisko EIA není rozhodnutím ve smyslu správního řádu, nemůže být samostatně napadeno žalobou. Protože je však podkladem pro vydání

povolujícího rozhodnutí, lze každé takové stanovisko přezkoumat v rámci soudního přezkumu konečného rozhodnutí o povolení záměru. Judikatura Nejvyššího správního soudu (viz sp. zn. 1 As 39/2006, sp. zn. 1 As 13/2007) v tomto směru potvrzuje, že předpisy práva Společenství nevyžadují samostatný soudní přezkum rozhodnutí, aktů a nečinností (tedy i stanoviska EIA), ale postačuje jejich přezkoumání v pozdější fázi (tj. v rámci přezkumu konečného rozhodnutí), pokud jsou zároveň splněny podmínky spravedlnosti, nestrannosti, včasnosti a finanční dostupnosti takového přezkumu. Nejvyšší správní soud dále uvádí, že v řízení o správní žalobě soud k žalobní námitce stěžovatele přezkoumá dle § 75 odst. 2 z hlediska procesního i hmotněprávního i zákonnost napadeného stanoviska žalovaného.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v rámci vnitrostátního právního řádu lze zabezpečit právo na přezkum stanoviska. Co se týče aktivní legitimace k podání žaloby, je požadavkem EIA směrnice, aby tímto právem disponovali příslušníci tzv. dotčené veřejnosti (tedy nikoli veřejnost v obecném slova smyslu) splňující požadavky čl. 10a EIA směrnice. Pod pojmem „dotčená veřejnost“ je třeba rozumět „veřejnost, která je nebo by mohla být ovlivněna rozhodovacími řízeními pro oblast životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, nebo která má na těchto řízeních určitý zájem; pro účely této definice se předpokládá, že nevládní organizace podporující ochranu životního prostředí a splňující požadavky vnitrostátních právních předpisů mají na rozhodování ve věcech životního prostředí zájem“. Podle § 65 odst. 1 soudního řádu správního kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Dále podle odstavce 2 téhož ustanovení je k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu aktivně legitimován také ten účastník řízení, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Obecná úprava účastenství je uvedena v § 27 správního řádu, speciální pak v jednotlivých předpisech, které upravují povolování jednotlivých záměrů (stavební zákon, horní zákon apod.). Podle § 27 odst. 2 správního řádu jsou účastníky řízení též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech. Tuto podmínku pak konkretizují speciální právní předpisy, a to zejména prostřednictvím existence vlastnického nebo jiného věcného práva. Účastníkem územního řízení je tak „vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, není-li sám žadatelem, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě, nejde-li o případ uvedený v písmenu d)“ (§ 85 odst. 2 písm. a) stavebního zákona), účastníkem řízení o stanovení, změnách a zrušení dobývacího prostoru „fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická práva a jiná práva k pozemkům nebo stavbám mohou být rozhodnutím o stanovení dobývacího prostoru přímo dotčena“ (§ 28 horního zákona).

Co se týče nevládních organizací, ty bývají účastníky povolovacích řízení na základě § 27 odst. 3 věty první správního řádu („Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon“). Tuto zásadu obdobně formulují i zvláštní předpisy, např. podle § 85 odst. 2 písm. c) stavebního zákona jsou účastníky územního řízení „osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis“. Zvláštním právním předpisem je kromě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (§ 70) či zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (§ 115 odst. 6) také zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

II. Cíl

Dosažení souladu s legislativou ES (čl. 10a EIA směrnice).

III. Návrh variant

Varianta 0 – podle stávajícího znění § 23 odst. 9 zákona č. 100/2001 Sb. občanské sdružení, obecně prospěšná společnost nebo obec dotčená záměrem (dále jen „dotčená veřejnost“) se může stát účastníkem navazujícího řízení pokud:

- předloží vyjádření k oznámení, dokumentaci či posudku
- pokud bude toto vyjádření zahrnuto do stanoviska
- pokud správní úřad nerozhodne, že veřejné zájmy hájené občanským sdružením nejsou dotčeny

Varianta I – dotčená veřejnost se může stát účastníkem navazujícího řízení o vydání rozhodnutí, pokud předloží vyjádření k dokumentaci či posudku

Varianta II – účastenství dotčené veřejnosti v navazujícím řízení je ponecháno ve stávajícím rozsahu (viz varianta 0), avšak dotčená veřejnost se může žalobou z důvodu porušení zákona č. 100/2001 Sb. domáhat zrušení rozhodnutí popř. vyslovení nicotnosti rozhodnutí správního orgánu za předpokladu, že se písemně vyjádřila k dokumentaci nebo posudku.

IV. Dotčené subjekty

Veřejný sektor

- obce dotčené záměrem
- krajské soudy a Nejvyšší správní soud

Soukromý sektor

- občanská sdružení
- obecně prospěšné společnosti

V. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Hodnocení dopadů (RIA) bylo prováděno k vládnímu návrhu novely zákona č. 100/2001 Sb. schválenému vládou v říjnu 2008 (sněmovní tisk 599, viz výše). Vedle tzv. nulové varianty uvádělo dvě další možná řešení problému.

Varianta 0

Vzhledem k tomu, že proces EIA je v ČR oddělen od povolujícího řízení, není okruh účastníků řízení o EIA shodný s okruhem účastníků povolujícího řízení. Tento problém byl vyřešen tím, že dotčená veřejnost se stávala účastníkem navazujících řízení, pokud byly splněny 3 podmínky (viz návrh variant řešení). V těchto podmínkách spatřuje Evropská komise nekompatibilitu s čl. 10 EIA směrnice, neboť tato omezení mohou zabránit dotčené veřejnosti stát se účastníkem navazujících řízení a na základě účastenství v nich mít možnost hájit dotčené zájmy a v krajním případě i možnost podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu.

Nulová varianta, tedy zachování stávajícího stavu, by znamenala další pokračování řízení u Evropského soudního dvora zahájeného na základě žaloby podané Evropskou komisí. V případě odsuzujícího rozsudku a následného řízení je dotčený členský stát vystaven velmi vysokým sankcím až do doby nápravy závadného stavu.

Varianta I

V této variantě by došlo ke zrušení dvou ze tří podmínek nutných pro účast dotčené veřejnosti v navazujícím řízení [tj. podmínek uvedených v § 23 odst. 9 zákona č. 100/2001 Sb. pod písmeny b) a c)]. Ze zkušeností a poznatků z praxe EIA v ČR by při zrušení těchto dvou podmínek nedošlo k zásadní změně v účastenství občanských sdružení v navazujících řízeních oproti současné situaci, neboť možnost účastnit se následujících řízení je zakotvena také v jiných relevantních právních předpisech, zejména v zákoně č. 114/1992 Sb. (§ 70 odst. 3) a v zákoně č. 254/2001 Sb. (§ 115 odst. 6).

V praxi se v současné době téměř nestává, že by nebyla splněna podmínka uvedená v § 23 odst. 9 pod písmenem b), protože příslušný úřad téměř vždy (alespoň zčásti) zahrne vyjádření občanského sdružení do svého stanoviska. Ani ohledně podmínky uvedené pod písmenem c) není předkladateli doposud znám z praxe jediný případ, kdy by správní úřad v rámci navazujícího řízení rozhodl, že veřejné zájmy hájené občanským sdružením nejsou v daném řízení dotčeny. V praxi se také ukazuje, že řada připomínek uplatňovaných výše uvedenými subjekty je vypořádána v rámci příslušného správního řízení.

Pro úplnost a z historického hlediska je třeba též uvést, že konstrukci navrhovanou ve variantě I obsahovala také předchozí právní úprava v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí (viz § 8 zákona ČNR č. 244/1992 Sb.).

Varianta II

V této variantě jsou ponechány všechny 3 podmínky, které limitují okruh účastníků navazujících řízení, avšak ponechává dotčené veřejnosti možnost hájit veřejné zájmy tím, že se mohou žalobou z důvodu porušení zákona č. 100/2001 Sb. domáhat zrušení rozhodnutí.

Tato varianta má dopad na dotčené obce, občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti v podobě nákladů spojených se soudním řízením. Jedná se o poplatek 2 000 Kč, který je nutno uhradit při podání správní žaloby proti správnímu rozhodnutí. Příslušným soudem k podání této žaloby je krajský soud. V případě neúspěšné žaloby u krajského soudu je možno podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu za poplatek 3 000 Kč. Je-li však žalobcem nezisková organizace, jako např. občanské sdružení, může požádat o osvobození od soudního poplatku podle § 138 občanského soudního řádu. Soudy toto osvobození poměrně často uznávají.

V případě podání kasační stížnosti je třeba počítat i s náklady na advokáta. Toho nemusí mít pouze stěžovatelé, kteří jsou právníckými osobami a jsou zastupováni statutárním orgánem, zaměstnancem nebo členem s vysokoškolským právníckým vzděláním.

Je však nutné upozornit, že náklady na tato soudní řízení jsou dotčenou veřejností vynakládány již v současnosti, neboť v praxi se dotčená veřejnost následných řízení účastní podle dalších zákonů (viz varianta I), které jí toto účastenství přiznávají, a tudíž žalobu mohou podávat i nyní.

Možným dopadem této varianty je také vyšší počet podaných žalob dotčenou veřejností, a s tím související vyšší náklady správních soudů. S ohledem na výše zmíněnou možnost podání žaloby i podle jiných zákonů se však zvyšování těchto nákladů neočekává.

Ke zjednodušení oproti současnému stavu dochází v otázce již vydaných stanovisek EIA (novelizační body č. 1. – 3.). Jednak dochází k prodloužení platnosti stanoviska ze 2 na 5 let. U mnohých záměrů (např. liniových staveb) je totiž v praxi obtížné připravit a shromáždit ve lhůtě 2 let veškeré podklady a stanoviska dotčených orgánů nezbytná pro zahájení navazujících řízení (zejména územního řízení). Rovněž se mění mechanismus v případech, kdy platnost stanovisek končí – napříště již nebude v těchto případech prováděno standardní zjišťovací řízení.

VI. Návrh řešení

Z hodnocení dopadů prováděného k vládnímu návrhu novely zákona č. 100/2001 Sb. se z porovnání nákladů a přínosů posuzovaných variant jako nejvhodnější řešení daného problému jevila varianta I (lépe implementuje ustanovení čl. 10a EIA směrnice do našeho právního řádu a oproti variantě II při ní nedochází k nepřímé novelizaci soudního řádu správního). Avšak z ekonomického hlediska je varianta II, kdy dotčená veřejnost se může zrušení rozhodnutí správního orgánu domáhat soudní žalobou, také možnou alternativou, neboť ponechává okruh účastníků povolovacích řízení na stávající úrovni a nerozšiřuje jej.

V nyní předkládaném návrhu je uváděno řešení obsažené ve variantě II, a to zejména z toho důvodu, že na tomto řešení se konsensuálně shodla vláda v září 2008 a bylo následně obsahem tisku 599. MŽP jej konzultovalo s Evropskou komisí, která sdělila, že by se jeho přijetím dosáhlo nápravy nekompatibility s čl. 10 EIA směrnice.

Naopak v případě nečinnosti (tedy zachování nulové varianty) by se ČR vystavila riziku dalšího pokračování řízení u Evropského soudního dvora a případným citelným sankcím po vydání rozsudku.

VII. Konzultace

Počátkem listopadu 2007 se z iniciativy ČR uskutečnilo jednání se zástupci Evropské Komise, kterého se za ČR zúčastnili zástupci Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zahraničních věcí. Na jednání byla vedena diskuse o podstatě systému EIA v ČR a jeho vazbách na samotná povolovací řízení (územní řízení, stavební řízení apod.). Zástupci Evropské Komise na závěr jednání potvrdili, že přijatelnou formou nápravy nekompatibility české právní úpravy s čl. 10a EIA směrnice by bylo odstranění dvou restriktivních podmínek uvedených pod písmeny b) a c) v § 23 odst. 9 zákona č. 100/2001 Sb.

Na základě uvedeného jednání předložilo Ministerstvo životního prostředí do připomínkového řízení dne 27. prosince 2007 návrh novely zákona č. 100/2001 Sb.

spočívající ve vypuštění výše uvedených podmínek z § 23 odst. 9 a také úpravu ustanovení ve smyslu zpřesnění předmětu činnosti zde uvedených občanských sdružení. Na základě rozporových jednání bylo zformulováno alternativní řešení spočívající v doplnění nového odstavce 10 v § 23 zákona č. 100/2001 Sb. Podle něho se mohou občanská sdružení (jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí) a dotčené obce domáhat žalobou zrušení rozhodnutí, popř. vyslovení nicotnosti dle soudního řádu správního, a to za předpokladu, že podaly písemné vyjádření k dokumentaci nebo posudku ve lhůtách stanovených zákonem č. 100/2001 Sb. Stávající znění § 23 odst. 9 tohoto zákona přitom zůstává zachováno.

Toto řešení obsahoval i vládní návrh zákona (sněmovní tisk 599) schválený v září 2008. Při hlasování v rámci 3. čtení konaného dne 18. února 2009 byl však tento návrh zamítnut. V návaznosti na to byla poslanci napříč politickým spektrem předložena obsahově velmi obdobná novela zákona č. 100/2001 Sb. (sněmovní tisk 771), která dosud Poslaneckou sněmovnou projednána nebyla.

Mezitím příslušné kolegium u Evropské komise rozhodlo o podání žaloby proti České republice u Evropského soudního dvora (ESD) pro nekompatibilitu české právní úpravy s čl. 10a EIA směrnice. Z tohoto důvodu byla Ministerstvem životního prostředí zpracována novela zákona č. 100/2001 Sb., která vychází z obsahu sněmovního tisku 771; došlo pouze k vypuštění obsahově nesouvisejícího novelizačního bodu přílohy č. 1, v němž se navrhovalo zvýšit limit pro zjišťovací řízení u větrných elektráren, a k úpravě textu na základě zásadních připomínek v připomínkovém řízení.

VIII. Implementace a vynuucování

Orgánem státní správy odpovědným za novelizaci zákona je MŽP, které materiál vládě předkládá ke schválení.

IX. Přezkum účinnosti

Jako období, které je vhodné pro přezkum účinnosti pro zhodnocení pokroku při dosahování cílů novelizace, se doporučuje doba 5 let. Tato perioda je dostatečně dlouhá pro shromáždění postačujícího objemu dat relevantních pro přezkum účinnosti a podnětů od dotčených subjektů a zároveň dostatečně krátká k tomu, aby nedošlo k přehlcení velkým objemem podnětů a navrhovaných změn.

X. Kontakt na zpracovatele

Ing. Eva Dvořáková, Ph.D. – odbor ekonomických nástrojů, e-mail: eva.dvorakova@mzp.cz

Ing. Martina Svobodová – CENIA, úsek technické ochrany životního prostředí, e-mail: martina.svobodova@cenia.cz

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodům 1 až 3 (§ 4 a 10)

Platnost stanoviska EIA je zákonem stanovena na 2 roky ode dne jeho vydání. Zákon ale současně umožňuje platnost na žádost oznamovatele prodloužit o 2 roky, a to i opakovaně, nedošlo-li k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru (§ 10 odst. 3). Podle platné právní úpravy se tak děje v rámci zjišťovacího řízení, tj. je nutné zpracovat oznámení, které se způsobem uvedeným v § 7 zveřejní, resp. rozešle a každý se k němu může vyjádřit. V závěru zjišťovacího řízení pak příslušný úřad určí, zda-li je možné platnost stanoviska prodloužit nebo je-li vzhledem k nastalým okolnostem podle § 10 odst. 3 (např. došlo k podstatným změnám realizace záměru nebo podmínek v dotčeném území) nutné nové posouzení v celém procesu EIA.

Navržená úprava ruší provádění zjišťovacího řízení v případech prodloužení platnosti stanoviska – bude tak na investorovi, aby písemně doložil, že nenastaly okolnosti uvedené v § 10 odst. 3 zákona. V každé případě zůstává zachována zásada, že platnost stanoviska v těchto případech může (nikoli musí) být prodloužena.

Současně se prodlužuje zákonem stanovená doba platnosti stanoviska EIA ze 2 na 5 let.

K bodu 4 (§ 23 odst. 10)

Podle platného znění § 23 odst. 9 zákona občanské sdružení, obecně prospěšná společnost nebo obec dotčená záměrem se může stát účastníkem následného povolujícího řízení, pokud předloží vyjádření k oznámení, dokumentaci či posudku; dále pokud bude toto vyjádření zahrnuto do stanoviska, a pokud správní úřad nerozhodne, že veřejné zájmy hájené občanským sdružením nejsou dotčeny. Všechny tyto podmínky musí být splněny současně (poslední uvedená podmínka se týká pouze občanských sdružení). Poslední dvě uvedené podmínky považuje Evropská komise za restriktivní, neboť neumožňují dotčené veřejnosti přístup k právní ochraně zaručený čl. 10a EIA směrnice, a to i přesto, že aktivně vystupovala v procesu EIA.

Do § 23 nově vložený odstavec 10 zakládá v souladu s čl. 10a EIA směrnice aktivní žalobní legitimaci (možnost podat žalobu, v tomto případě podle § 65 soudního řádu správního) definovaným nevládním organizacím a obcím. Tyto subjekty budou moci napadnout u správního soudu povolující rozhodnutí, a to výhradně z důvodu porušení zákona č. 100/2001 Sb., nikoli z důvodů jiných. Podmínkou této žalobní legitimace je písemné vyjádření těchto subjektů v rámci procesu EIA (konkrétně k dokumentaci nebo posudku) v souladu se lhůtami stanovenými zákonem č. 100/2001 Sb.

Toto řešení bylo konzultováno s Evropskou komisí, která jej považuje za dostatečnou nápravu stávajícího rozporu české právní úpravy s čl. 10a EIA směrnice. Přijetí předložené novely tak povede k ukončení řízení zahájeného u Evropského soudního dvora na základě žaloby podané Evropskou komisí.

Přijaté řešení je tak z hlediska kompatibility s EIA směrnicí řešením minimalistickým a nezavádí nové nadbytečné požadavky. Je také nutno uvést, že předkládaným návrhem se nezavádí žalobní legitimace pro nevládní organizace, neboť ta již vyplývá z platných předpisů – v případech, že tyto organizace jsou účastníky příslušných řízení (územního, stavebního apod.) na základě jiných předpisů (zejména § 70 zákona č. 114/1992 Sb., § 115 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb. apod.). Za stávajícího stavu je nicméně přístup k soudní ochraně nedostatečný v případě tzv. dotčené veřejnosti, která se vyjádřila v procesu EIA – a právě to je předkládanou novelou napravováno.

K Čl. II

V souladu s principem právní jistoty je v přechodném ustanovení navrhováno, aby veškeré procesy, postupy a řízení zahájené před účinností tohoto zákona byly dokončeny podle stávajících právních předpisů. Týká se to jak správních řízení, tak i procesů EIA.

Přechodné ustanovení týkající se platnosti stanovisek je relevantní zejména pro případy stanovisek, u nichž v době nabytí účinnosti této novely již uplynuly 2 roky (příčemž povolenací řízení nebylo zahájeno, proto se lhůta nepřerušuje) a zjišťovací řízení u nich například již probíhá nebo proběhlo.

K Čl. III

Zákon č. 100/2001 Sb. byl od nabytí účinnosti (1. 1. 2002) již několikrát novelizován, předložený návrh je pátou novelou tohoto předpisu. Z tohoto důvodu se navrhuje zmocnit předsedu vlády, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil jeho úplné znění.

K Čl. IV

Účinnost zákona se navrhuje dnem vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 26. srpna 2008

předseda vlády

ministr životního prostředí

Platné znění zákona č. 100/2001 Sb. s vyznačením navrhovaných změn

§ 4

**Předmět posuzování vlivů záměru
na životní prostředí**

(1) Předmětem posuzování podle tohoto zákona jsou

- a) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii I a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena; tyto záměry a změny záměrů podléhají posuzování vždy,
- b) změny záměru uvedeného v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii I, pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání a nejedná-li se o změny podle písmene a); tyto změny záměrů podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- c) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu kategorii II a změny těchto záměrů, pokud změna záměru vlastní kapacitou nebo rozsahem dosáhne příslušné limitní hodnoty, je-li uvedena nebo pokud má být významně zvýšena jeho kapacita a rozsah, nebo pokud se významně mění jeho technologie, řízení provozu nebo způsob užívání; tyto záměry a změny záměrů podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- d) záměry uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, které nedosahují příslušných limitních hodnot, jsou-li uvedeny (dále jen „podlimitní záměr“) a příslušný úřad stanoví, že budou podléhat zjišťovacímu řízení; tyto záměry podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,
- e) stavby, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zvláštního právního předpisu^{2a)} mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptáčích oblasti; tyto stavby, činnosti a technologie podléhají posuzování, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení,;
- f) záměry, u nichž se žádá o prodloužení platnosti stanoviska podle § 10 odst. 3, pokud se tak stanoví ve zjišťovacím řízení podle § 7.

(2) Předmětem posuzování podle tohoto zákona dále není záměr, popřípadě jeho část, o kterém rozhodne vláda v případě nouzového stavu, stavu ohrožení a válečného stavu,³⁾ z naléhavých důvodů obrany nebo plnění mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a v případě, kdy záměr slouží k bezprostřednímu odvrácení důsledků nebo ke zmírnění nepředvídatelné události, která by mohla vážně ohrozit zdraví, bezpečnost, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí. O záměrech, které podléhají posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice České republiky podle § 11, tak nelze stanovit. U záměru vyloučeného podle věty první tohoto odstavce je vláda povinna

- a) o tomto rozhodnutí spolu s odůvodněním informovat přiměřeně podle § 16 veřejnost,
- b) zvážit možnost jiného posouzení jeho vlivu na životní prostředí za účasti veřejnosti a o výsledcích tohoto posouzení informovat podle § 16 veřejnost,
- c) před vydáním rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů^{1a)} informovat Evropskou komisi o důvodech vyloučení podle věty první tohoto odstavce a poskytnout jí informace zveřejněné v rámci případného posouzení podle písmene b).

^{2a)} § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

³⁾ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti státu, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.

§ 10

**Stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru
na životní prostředí**

(1) Příslušný úřad vydá na základě dokumentace, popřípadě oznámení, posudku a veřejného projednání podle § 9 odst. 9 a vyjádření k nim uplatněných stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí (dále jen „stanovisko“) ve lhůtě do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro vyjádření k posudku. Náležitosti stanoviska jsou uvedeny v příloze č. 6 k tomuto zákonu.

(2) Příslušný úřad zašle stanovisko do 7 pracovních dnů od jeho vydání oznamovateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. V téže lhůtě zveřejní stanovisko na internetu a zajistí jeho zveřejnění podle § 16.

(3) Stanovisko je odborným podkladem pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů.^{1a)} Stanovisko předkládá oznamovatel jako jeden z podkladů pro navazující řízení nebo postup podle těchto předpisů. Platnost stanoviska je ~~2 roky~~ **5 let** ode dne jeho vydání. ~~Platnost může být na žádost oznamovatele prodloužena o 2 roky, a to i opakovaně, nedošlo-li k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru.~~ **Platnost může být na žádost oznamovatele prodloužena o 5 let, a to i opakovaně, pokud oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru.** Tato lhůta se přerušuje, pokud bylo zahájeno navazující řízení podle zvláštních právních předpisů.^{1a)}

§ 23

Ostatní společná ustanovení

(1) Příslušný úřad, dotčené správní úřady a dotčené územní samosprávné celky jsou povinny dokumenty zpracované v rámci posuzování podle tohoto zákona zpřístupnit podle zvláštních právních předpisů.⁶⁾

(2) Odpadl-li nebo změnil-li se důvod posuzování, příslušný úřad v posuzování nepokračuje a ukončí jej.

(3) V případě důvodných pochybností o záměru a o zařazení záměru do příslušné kategorie nebo do příslušného sloupce podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu, popřípadě o rozsahu dotčeného území je rozhodující vyjádření ministerstva, které musí být vydáno nejpozději do 15 dnů ode dne doručení podnětu k vyjádření ministerstvu.

(4) Ministerstvo si v odůvodněných případech může vyhradit posuzování záměru nebo koncepce, k jejichž posouzení je příslušný orgán kraje. Ministerstvo může v odůvodněných případech po dohodě s orgánem kraje přenést posuzování záměru podle § 21 písm. c) nebo posuzování koncepce podle § 21 písm. d) na orgán kraje, pokud to může přispět k rychlosti a hospodárnosti posouzení.

(5) Dotčeným správním úřadem při posuzování vlivů na životní prostředí podle tohoto zákona je z hlediska vlivů na veřejné zdraví Ministerstvo zdravotnictví pro záměry a koncepce přesahující rámec kraje a územně příslušné krajské hygienické stanice v ostatních případech.

(6) Dotčeným správním úřadem při posuzování vlivů na životní prostředí podle tohoto zákona z hlediska záměrů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, kategorii I bodě 2.5, bodech 3.2 až 3.5 a kategorii II bodě 3.5 je Státní úřad pro jadernou bezpečnost.

(7) Příslušný úřad může upustit od posuzování záměru v případě, kdy je provedení záměru nutné ke zmírnění nebo odvrácení důsledků událostí, které závažně a bezprostředně ohrožují životní prostředí, zdraví, bezpečnost nebo majetek obyvatelstva. Povinnosti uvedené v § 4 odst. 2 písm. a) až c) zde platí obdobně.

(8) Příslušný úřad uchovává veškeré podklady zpracované při posuzování vlivů na životní prostředí podle tohoto zákona po dobu 10 let od vydání stanoviska. Po uplynutí této lhůty se postupuje podle zvláštních právních předpisů.¹⁰⁾

(9) Místně příslušná jednotka občanského sdružení nebo obecně prospěšné společnosti, jejímž předmětem činnosti je ochrana veřejných zájmů chráněných podle zvláštních právních předpisů,¹¹⁾ (dále jen „občanské sdružení“) nebo obec dotčená záměrem se stává účastníkem navazujících řízení podle zvláštních právních předpisů,^{1a)} pokud

a) podala ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k oznámení, dokumentaci nebo posudku,

b) příslušný úřad ve svém stanovisku podle § 10 odst. 1 uvedl, že toto vyjádření zcela nebo zčásti do svého stanoviska zahrnul, a

c) správní úřad rozhodující v navazujícím řízení nerozhodl, že veřejné zájmy, které občanské sdružení hájí, nejsou v navazujícím řízení dotčeny.

(10) Občanské sdružení nebo obecně prospěšná společnost, jejichž předmětem činnosti je ochrana životního prostředí, veřejného zdraví nebo kulturních památek, nebo obec dotčená záměrem, pokud podaly ve lhůtách stanovených tímto zákonem písemné vyjádření k dokumentaci nebo posudku, se mohou žalobou z důvodu porušení tohoto zákona domáhat zrušení navazujícího rozhodnutí vydaného v řízení podle zvláštních právních předpisů^{1a)}, postupem podle soudního řádu správního^{11a)}. Odkladný účinek žaloby je vyloučen.

~~(10)~~ (11) Ministerstvo stanoví vyhláškou způsob a průběh veřejného projednání, zveřejňování informací a stanovisek a postupu při zajištění zpracování posudku podle tohoto zákona.

~~(11)~~ (12) Na území hlavního města Prahy

a) působnost, kterou tento zákon svěřuje orgánu kraje, vykonává Magistrát hlavního města Prahy,

b) úkony, které podle tohoto zákona provádí obec, zabezpečuje městská část hlavního města Prahy.

~~(12)~~ (13) Na řízení podle tohoto zákona se nevztahuje správní řád,⁸⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

~~(13)~~ (14) Hodnocení důsledků plánů a záměrů na území evropsky významných lokalit a oblastí ochrany ptactva podle zvláštního právního předpisu není tímto zákonem dotčeno.

---

¹¹⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

^{11a)} § 65 až 78 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.